

Poliisin näkökulmasta

- Turvallisuustilanteen muutos sekä tapahtuneet ja ennekoitavat muutokset rikollisuustilanteessa muodostavat sellaisen uhan yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudelle, että perustuslain muuttaminen on välttämätöntä (kiireellisessä menettelyssä)
- Poliisin nykyiset toimivaltuudet eivät mahdollista tiedonhankintaa, jonka perusteella poliisi kykenisi ennakoimaan ja ennalta estämään yksilön ja yhteiskunnan turvallisuutta uhkaavia vakavia uhkia riittävän tehokkaasti
- Luottamuksellisen viestin suojaan ja kotirauhan suojaan puuttuvien rikostiedustelumenetelmien säätäminen Sisäministeriön lainsäädäntöhankkeessa on välttämätöntä tehokkaan uhkaperusteisen rikostiedustelun lainsäädännön säätämiseksi
- Perustuslain 10 § 2, 3 ja 4 momentteihin esitetyt sanamuodon tarkennukset ovat perusteltuja ja kannatettavia ("luottamuksellisen viestin salaisuuden loukkaamattomuus" ja "rikosten estämiseksi ja selvittämiseksi")

Poliisin muuttunut toimintaympäristö

- **Järjestäytynyt rikollisuus:** Kasvu, kansainvälistyminen ja väkivaltaisten toimintamallien yleistyminen. Joustavuus, mukautuminen, verkostomaisuus, solumainen toiminta, integroituminen yhteiskuntaan, taloudellisen hyödyn tavoittelu
- Katujengirikollisuus: Rantautuminen Suomeen, väkivallan uhka, erityisesti SWE vaikutus / kehityskulku JR-rikollisuudeksi. **CAAS ja VAAS rikollisuuden nopea rantautuminen Suomeen, vaarantaen lukuisten sivullisten hengen ja terveyden.**
- Väkivallan ääri-ilmiöt ovat yleistyneet: Koulusurmat, kohdennetun väkivallan uhat, radikalisoituminen, terrorismin torjunnan kohdehenkilöt
- Digitalisaatio, teknologinen kehitys: Kyberrikollisuus, tietomurrot, kiristykset. TVA rikollisuus e. laajaan henkilöjoukkoon kohdistuva petosrikollisuus
- Teknologian hyödyntäminen rikollisuudessa: Salattu viestintä, virtuaalivaluutat, Dark Net kauppapaikat, toiminnan nopeus, verkostoituminen, ilmiöiden nopea rantautuminen Suomeen (myös Some), tekoäly
- Turvallisuusympäristön muutos: Kriittinen infra, hybridiuhat, sisäisen turvallisuuden ja ulkoisen turvallisuuden uhkien kietoutuminen, poliisin ensivaste, rikoksina ilmenevät teot
- Viranomaisiin vaikuttaminen: Epäasiallinen vaikuttaminen, uhkailu, painostaminen, korruptio

Poliisin nykyisten tiedonhankinnan toimivaltuuksien puutteet rikostiedustelun näkökulmasta

- Poliisin toiminnalta edellytetään uhkien ennakointia ja ennalta estämistä, tehokas uhkiin puuttuminen ja ennalta estäminen edellyttää tehokkaita tiedonhankintakeinoja, analysoitua tietoa ja tilannekuvan, jonka perusteella poliisin toimintaa voidaan tietojohteisesti tehokkaasti ohjata => Toiminnan kohdistaminen oikeasuhtaisesti ja oikeisiin kohteisiin vaikuttavasti
- Tiedonhankinnan nykyiset toimivaltuudet on sidottu yksittäisen rikoksen (konkreettinen ja yksilöity) estämiseen/ paljastamiseen JA toimivaltuudet ovat henkilösidonnaisia
- Rikoksen estämisen määrittelyn mukainen ajallinen ulottuvuus tiedonhankinnalle ei ole riittävä rikostiedustelun toteuttamisen ja operatiivisen toiminnan näkökulmasta
 - => Toimivaltuuksien käytön edellytysten täytyessä toteutunut rikos nopeasti käsillä
 - => Rikoksen estäminen epäonnistuu
- Poliisin tiedonhankinnan toimivaltuuksien on perustuttava lainsäädäntöön. Poliisi ei voi lainsäädännön laaventavan tulkinnan kautta laajentaa säädettyjen toimivaltuuksien, tässä keskeisimmin poliisilain 5 luvun tiedonhankintakeinojen käyttöalaa sen ulkopuolelle mitä lainsäädännössä on määritelty.

Luottamuksellisen viestin ja kotirauhan suojaan kohdistuvat tiedonhankintakeinot

- Salaiset tiedonhankintakeinot kokonaisuus, harvoin yksittäisen keinon käytöllä riittävät tiedot => Tiedonhankintakeinot täydentävät toisiaan => Eri keinojen käytöllä hankittu tieto muodostaa kokonaisuuden, jolla saavutetaan riittävä kokonaiskuva torjuttavasta vakavasta rikollisuudesta
- JR-rikollisuuden toimijat erittäin hyvin tietoisia poliisin toimivaltuuksista ja toimivaltuuksien rajoista ja pyrkivät suojaamaan omaa toimintaansa, välttääkseen poliisin tiedonhankinnan.
- Tehokkaan rikostiedustelun toteuttamisen osalta, myös luottamuksellisen viestin ja kotirauhan suojaan (pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tila) kohdistuvat tiedonhankintakeinot ovat välttämätön osa kokonaisuutta
 - => Rikollisten toimijoiden on välttämätöntä viestiä keskenään
 - => Toimijat välttävät fyysisiä tapaamisia jotka poliisin toimesta todettavissa
 - => Fyysiset tapaamiset, eivät sovellu nopeatempoiseen / kansainväliseen rikollisuuteen
- Kotirauhan piiri rikostiedustelun ulkopuolella muodostaisi ”turvasataman”, jossa tiedonhankinnan ulottumattomissa olisi mahdollista e. suunnitella, valmistella, sopia, viestiä jne yhteiskunnan turvallisuutta vakavasti vaarantavasta rikollisuudesta

- Luottamukselliseen viestiin ja kotirauhan piiriin ulottuvat keinot tärkeitä ns. sisältötiedon saamiseksi rikollisista suunnitelmista, henkilöiden rooleista, henkilöiden viestinnästä yms
- Ilman em. rikostiedustelukeinoja rikostiedustelun tiedonhankinta jää ”pintapuoliseksi” havainnoinniksi, mikä heikentäisi merkittävästi mahdollisuuksia torjua uhkia
- Käytännön esimerkki järjestäytyneen rikollisuuden viestinnästä ja viestinnän merkityksestä on muutaman vuoden takainen erään toisen valtion rikostorjuntaviranomaisen toteuttama operaatio, jonka seurauksena myös Suomen rikostorjuntaviranomaiset vastaanottivat tiedonluovutuksia huomattavista Suomeen saapuvista huumausaine-eristä. Esimerkki kuvaa edellä mainituin tavoin järjestäytyneen ja organisoituneen rikollisuudentapoja käyttää viestivälineitä, kuin myös kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden huumausainerikollisuuden ulottuvuutta Suomeen ja myös Suomeen salakuljettavien huumausaine-erien volyymia.

- Ajankohtainen esimerkki järjestäytyneen ja organisoituneen rikollisuuden viestinnästä, viestivälineiden käytöstä ja modus operandista liittyy Suomeen rantautuneeseen *violence as a service* ilmiöön: Tekojen toimeksiantajat toimivat ulkomailla, tekijöiden rekrytointiin, toimeksiantoon, valmisteluun ja ohjaukseen käytetään viestisovelluksia, palkkio sovitaan maksettavaksi esimerkiksi virtuaalivaluutoilla.
- Teon toimeksiantaja ja toteuttaja eivät todennäköisesti koskaan tapaa toisiaan, eikä toteuttaja tule tietoiseksi toimeksiantajan henkilöllisyydestä. Toteutuneet tapaukset Suomessa ovat liittyneet murhan yritykseen (ampuminen julkisella paikalla asuntoon), törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmisteluun (pommin valmistaminen), sekä toteutuneisiin tuhopolttoihin. Tuhopoltot ovat kohdistuneet asuinkäytössä olleisiin kerrostaloihin ja ovat vaarantaneet lukuisten sivullisten hengen ja terveyden.

- Kotirahan suojaamaa tilaa voitaisiin käyttää myös Poliisin tiedonhankinnan (henkilötiedustelu) paljastamiseen
 - => Peitemiehen / valeostajan/ tietolähteen kutsuminen tiloihin ”testaaminen”
 - => Jos tilaan ei voisi siirtyä edes tiedonhankinnan kohteen myötävaikutuksella (kutsu)
 - => Epäilyt peitemiehen / valeostajan / tietolähteen roolista vahvistuisivat => Paljastuminen
 - => Välitön henkeen / terveyteen kohdistuva uhka + pitkäaikainen henkilösuojauksen tarve (myös lähipiirille)
- Heikentäisi myös henkilötiedustelun tuloksellisuutta, ennakollinen kohteiden valinta ja tiedonhankinnan kohdistaminen henkilöihin, jotka oletettavasti eivät toimisi kotirauhan suojan piirissä. (suuri todennäköisyys, että ennakollinen arviointi epäonnistuisi)